

การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

สมศักดิ์ อยู่บริบูรณ์* วันพณี สว่างอารมณ์** วนิดา ชื่นชื่น**
วิษณุ โดสมบัติ*** วินัย ชื่นชื่น****

* สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพฯ

** สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพฯ

*** องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

**** สนามบินอุตะเถา กองการbinทหารเรือ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

Corresponding author e-mail : Poonim_cmu@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม และวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ให้เกิดเป็นองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาตำบลพลูตาหลวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเก็บข้อมูลและรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการสัมภาษณ์ผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่น

จากการวิจัยพบว่าในตำบลพลูตาหลวงมีภูมิปัญญาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ภูมิปัญญาด้านเกษตร ได้แก่ การผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากพืชสดและผลไม้ของหมักที่ 5 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขาบายศรี และหมักที่ 4 คลองพลูตาหลวง และการแปรรูปข้าวเกรียบสับประรดของหมักที่ 5 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขาบายศรี 2) ภูมิปัญญาด้านแพทย์สมุนไพรมีองค์ความรู้ด้านการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในป่า และการอนุรักษ์ ของศูนย์อนุรักษ์ เผยแพร่ภูมิปัญญาไทยสัตหีบ หมักที่ 4 โดย ดร.อุดม ลอดหวัน และ 3) ภูมิปัญญาด้านการจัดการป่า โดยชาวชุมชนพลูตาหลวงได้ใช้ความเชื่อจากประวัติเขาพลูตาหลวงมาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างพอเหมาะในรูปภูมิปัญญาการตั้งศาลหลวงเตี้ยพลูตาหลวง ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากป่าโดยเฉพาะพืชกาฝากของ นายปายคงศรี หมักที่ 6 ในรูปแบบฤๅษีกาฝาก ภูมิปัญญาด้านคุณค่าจากทรัพยากรธรรมชาติพืชสมุนไพร โดยสวนสมุนไพรอุดมของ ดร.อุดม ลอดหวัน และภูมิปัญญาด้านความสัมพันธ์ระหว่างป่า วัดและชุมชน โดยใช้สำนักปฏิบัติธรรมเขาพลูตาหลวง เป็นที่อบรมทางศาสนา และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยสรุปแล้วตำบลพลูตาหลวงมีสภาพพื้นที่และองค์ความรู้ของท้องถิ่นที่ใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ พลูตาหลวง

Using Local Wisdom for Ecotourism Development of Plutaluang Subdistrict, Sattahip District, Chonburi Province

Somsak Yooboriboon^{*} Wantanee Sawangarom^{**} Wanida Chuenchan^{**}
Wisanu Tosombut^{***} Winai Chuenchan^{****}

^{*} Science Program, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok

^{**} Biology Program, Faculty of Science and Technology, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok

^{***} Subdistrict Administrative Organization, Plu Ta Luang, Sattahip District, Chonburi Province

^{****} Thai Royal Navy Air Division Sattahip District, Chonburi Province

Corresponding author e-mail : Poonim_cmu@hotmail.com

Abstract

The research objective is to create a collaborative learning process in the community. Using local wisdom of Plu Ta Luang District analyses for construction the indigenous knowledge which is used to develop Plu Ta Luang District to be a source of ecotourism. The data is collected and compiled from interviews with local people or local scholars.

The results showed that: the local wisdom divided into 3 groups. The first was agricultural local wisdom on bio liquid fertilizer from fresh fruit and vegetable by house wives Group Khaobaisri of Moo 5 and Klong Plutaluang of Moo 4. And wisdom of cognitive processing cracker pineapple of house wives Group Khaobaisri, Moo 5. The second was wisdom of herbal medicine which is knowledge about the use of medicinal plants in the forest and forest conservation of Dr. Udom Lodwhan and the Conservation Center of Thailand Sattahip publishing wisdom; Moo 4. The last group was the cognitive aspects of forest management. Community using belief Plu Ta Luang of history he Plu Ta Luang utilization of natural resources in the right places Salhlwg the wisdom Plu Ta Luang. Traditional uses of wild plant especially parasitic plant by Mr.Bai Kongsee, a parasitic hermit to use wisdom of the value of natural herbs, the herb garden by Dr.Udom lodwhan and wisdom on the relationship between the forest, temple, the community and the religious agency practice using as a training and awareness in conservation as well. In conclusion, the Plu Ta Luang District have own knowledge of local condition that can use to be as a source of ecotourism.

Keywords : ecotourism/ ecotourism attraction/ local wisdom/ Plu Ta Luang

บทนำ

จากการศึกษาของ The World Travel & Tourism Council (WTTC) พบว่า เศรษฐกิจการท่องเที่ยวจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อค่า GDP และการจ้างงาน โดยคาดว่าเศรษฐกิจการท่องเที่ยวจะคิดเป็นร้อยละ 9 ของ GDP โลก ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ APEC ทั้งจำนวนคน การเดินทาง และค่าใช้จ่าย คาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 70 ซึ่งมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (จิรา บัวทอง, 2557)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มของประเทศ APEC ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้วยการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เป็นจุดเด่นของประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางธรรมชาติ นั่นก็คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เป็นทางเลือกที่กำลังได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2554) เป็นการท่องเที่ยวที่รักษาสิ่งแวดล้อม (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2550) และอนุรักษ์วิถีชีวิตหรือที่เราเรียกว่า ภูมิปัญญา โดยภูมิปัญญานี้มีอยู่คู่คนไทยมาอย่างยาวนาน เป็นที่มาของคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่

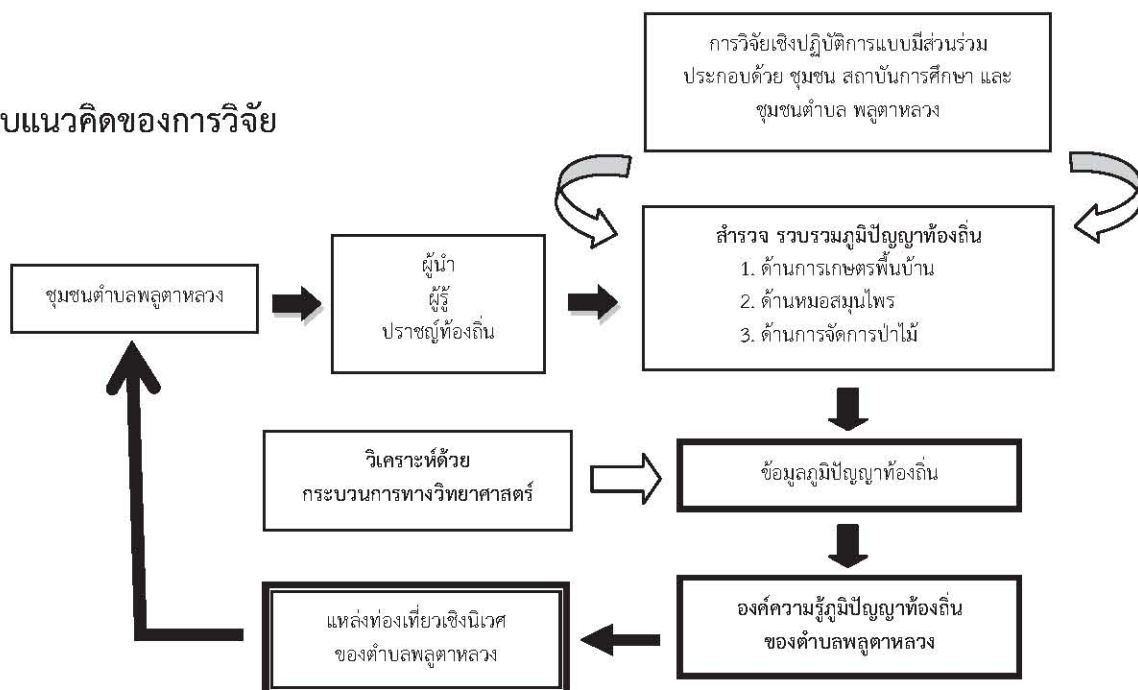
มีทั้งการดำรงชีวิต ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีงาม (ปราณี ตันตยานบุตร, 2551)

จากความสำคัญดังกล่าวที่วิจัยจึงได้สังเกตเห็นว่าการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนำมาเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งจัดได้ว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศ และมีความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพเป็นที่ดึงดูด (องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง, 2555) อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น สวนบรรพชนสยามจุลกาลสถิติ หาดนภาธาราภิรมย์ สนามกอล์ฟ พลูตาหลวง ค่ายพระมหาเจษฎาราชเจ้า และสำนักปฏิบัติธรรม (วนิดา ชื่นชื่น และคณะ, 2557) ซึ่งหากตำบลพลูตาหลวงได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก็จะทำให้ชุมชนเกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีศักยภาพได้อีกทางหนึ่งต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลพลูตาหลวง และวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

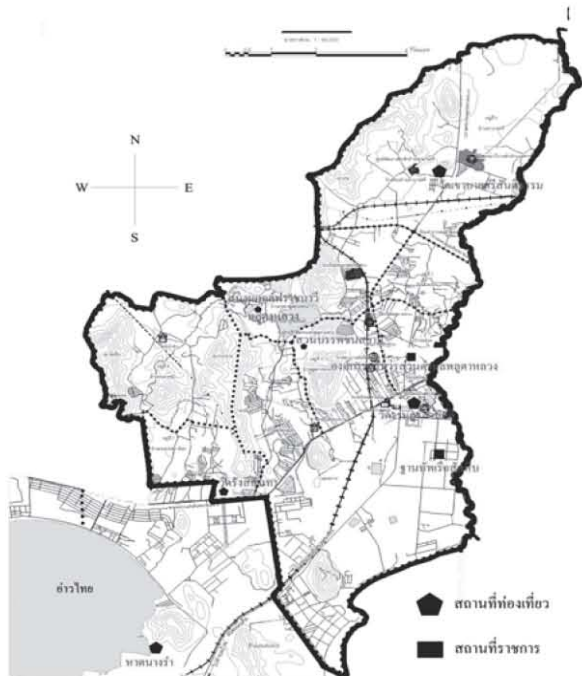
วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กำหนดขอบเขตของการศึกษา

รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.1 การเก็บข้อมูล

สำรวจและรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ปรากฏท้องถิ่น ในด้านเกษตรพื้นบ้าน ด้านหมอสุนไพร์ และด้านการจัดการป่าของพื้นที่ ตำบลพลูตาหลวง (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในตำบลพลูตาหลวง
ที่มา : สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดชลบุรี
(2555)

1.2 ประชากร

พื้นที่ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

1.3 ด้านเนื้อหา

1) สำรวจและรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น ในด้านเกษตรพื้นบ้าน ด้านหมอสุนไพร์ และด้านการจัดการป่า

2) วิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่รวบรวมได้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้เป็นองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนพลูตาหลวง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสำรวจข้อมูลผู้รู้/ปรากฏท้องถิ่นในด้านต่างๆ

2.2 แบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมระหว่าง ชุมชน คณะวิจัย และหน่วยงานรัฐ

3.2 ตรวจสอบ/ทบทวนเอกสาร/รวบรวมข้อมูลลักษณะทั่วไปของ ตำบลพลูตาหลวง

3.3 รวบรวม/ค้นหาผู้รู้/ปรากฏท้องถิ่น ในด้านภูมิปัญญาการเกษตรพื้นบ้าน ด้านหมอสุนไพร์ และด้านการจัดการป่า

3.4 ทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบสำรวจข้อมูลผู้รู้/ปรากฏท้องถิ่นในด้านต่างๆ

3.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากวิธีข้างต้น เพื่อวางแผนการสำรวจและรวบรวม กำหนดกรอบคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์จากผู้รู้/ปรากฏท้องถิ่น

3.6 สำรวจ/รวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ภายหลังจากการสรุปข้อมูลที่ได้วิเคราะห์เบื้องต้นแล้ว โดยการสัมภาษณ์ โดยทีมวิจัยจะใช้วิธีจดบันทึกและบันทึกเทปเสียงสัมภาษณ์

3.7 นำข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละด้าน มาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นๆ

3.8 ประมวลผล และจัดทำทำเนียบผู้รู้/ปรากฏท้องถิ่น ซึ่งจัดทำเป็นข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เพื่อใช้พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลพลูตาหลวง

ผลการวิจัย

1. การประชุมคณะทีมวิจัย

จัดประชุมคณะทีมวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมระหว่าง คณะวิจัย องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง และชุมชนพลูตาหลวง

โดยจัดประชุมแบบชาวบ้าน ใช้สถานที่ก็คือในบ้าน
ของชุมชน (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 การจัดประชุมคณะที่มิวิจัย

2. ค้นหาผู้รู้/ ปราชญ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลพลูตาหลวง

ผลจากการค้นหาผู้รู้/ ปราชญ์ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในด้านต่างๆ ของตำบลพลูตาหลวง โดยใช้
แบบสำรวจข้อมูล (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงทำเนียบผู้รู้/ปราชญ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ชื่อภูมิปัญญา	กลุ่มภูมิปัญญา	องค์ความรู้	แหล่งที่อยู่	ผู้รู้ / ปราชญ์
ปุยน้ำหมักชีวภาพ	ด้านการเกษตร	ภูมิปัญญาการผลิตปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพแบบ พีชสดและแบบผลไม้	123/59 หมู่ 5 กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรเขาบายศรี	คุณสังวาลย์ คุณากรประทีป
ปุยน้ำหมักชีวภาพ	ด้านการเกษตร	ภูมิปัญญาการผลิตปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพแบบ พีชสด	121/3 หมู่ 4 ศูนย์การเรียนรู้ คลองพลูตาหลวง	คุณสมนึก - คุณประชม สวัสดิ์มงคล
ข้าวเกรียบ สับปะรด	ด้านการเกษตร	ภูมิปัญญาการแปรรูป สับปะรด	123/59 หมู่ 5 กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรเขาบายศรี	คุณสังวาลย์ คุณากรประทีป
สมุนไพรพุดม	ด้านหมอสุมไพร	ภูมิปัญญาด้านการใช้ ประโยชน์จากป่าด้าน สมุนไพรและการ อนุรักษ์	122/77 หมู่ 4 ตำบลพลูตาหลวง	ดร. อุดม ลอดหวั่น
ศาลหลวงเตี้ย พลูตาหลวง	ด้านการจัดการป่า	ภูมิปัญญาด้านความ เชื่อจากประวัติของ เขาพลูตาหลวงต่อการ ใช้ประโยชน์ทรัพยากร อย่างพอเหมาะ	หน้าทางเข้าสำนัก ปฏิบัติธรรมเขา พลูตาหลวง (122/5 หมู่ 4)	คุณดำรง ลอดหวั่น

ตารางที่ 1 แสดงทำเนียบผู้รู้/ปราชญ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (ต่อ)

ชื่อภูมิปัญญา	กลุ่มภูมิปัญญา	องค์ความรู้	แหล่งที่อยู่	ผู้รู้ / ปราชญ์
ถาชีกาฝาก	ด้านการจัดการป่า	ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากพืชกาฝาก	ซอยบ้านผู้ใหญ่ หมู่ 6	คุณป๋าย คงศรี
สวนสมุนไพรอุตม	ด้านการจัดการป่า	ภูมิปัญญาด้านคุณค่าจากทรัพยากรธรรมชาติ ด้านพืชสมุนไพร	122/77 หมู่ 4 ตำบลพลูตาหลวง	ดร. อุตม ลดหวัน
ป่า วัด ชุมชน	ด้านการจัดการป่า	ภูมิปัญญาด้านความสัมพันธ์ระหว่างป่า วัดและชุมชน	สำนักปฏิบัติธรรม เขาพลูตาหลวง	พระมหาปธานศักดิ์ ธนาสโร

2.1 กลุ่มภูมิปัญญาด้านการเกษตร (ปลูกสับปะรด)

2.1.1 ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

1) ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพสูตรยอดผัก (บำรุงต้น) โดยใช้ยอดต้นโสมไทย และปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพสูตรสับปะรด (บำรุงดอกและผล) ตามแนวคิด “หนามยอกต้องเอาหนามบ่ง” ของคุณสังวาลย์ คุณากรประทีป (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 แสดงปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพสูตรยอดผักและสูตรสับปะรด (นางสังวาลย์ คุณากรประทีป)

2) ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพแบบพืชสด โดยใช้รำละเอียดเป็นส่วนผสม เพื่อเป็นอาหารสำหรับจุลินทรีย์ ของคุณสมนึก และคุณประชุม สวัสดิ์มงคล (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพสูตรน้ำหมักพืช (นายสมนึก - นางประชุม สวัสดิ์มงคล)

2.1.2 ข้าวเกรียบสับปะรด ของกลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรเขาบายศรี หมู่ที่ 5 (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแปรรูปสับปะรด
เป็นผลิตภัณฑ์ ข้าวเกรียบสับปะรด

2.2 กลุ่มภูมิปัญญาด้านสมุนไพร

สมุนไพรพุดม ของคุณหมอโบราณ
ดร.อุดม ลอดหัวน (ภาพที่ 6)

1) ปรับปรุงตำรับยาสมุนไพรพุดมตาม
แนวคิด “ศิษย์คิดล้างครุ” ทำให้ตัวยาสมุนไพร
พุดมมีความเข้มข้น และมีประสิทธิภาพในการรักษา

2) หัวใจของยาแผนโบราณ “ธาตุต่างๆ
เหล่านี้ถือว่าเป็นรากแรกเกิดของโรค” เกิดตำรับยา
บำรุงธาตุพุดม

ภาพที่ 6 สมุนไพรพุดม และเรือนโรงผลิตยา
สมุนไพรโบราณ (ดร.อุดม ลอดหัวน)

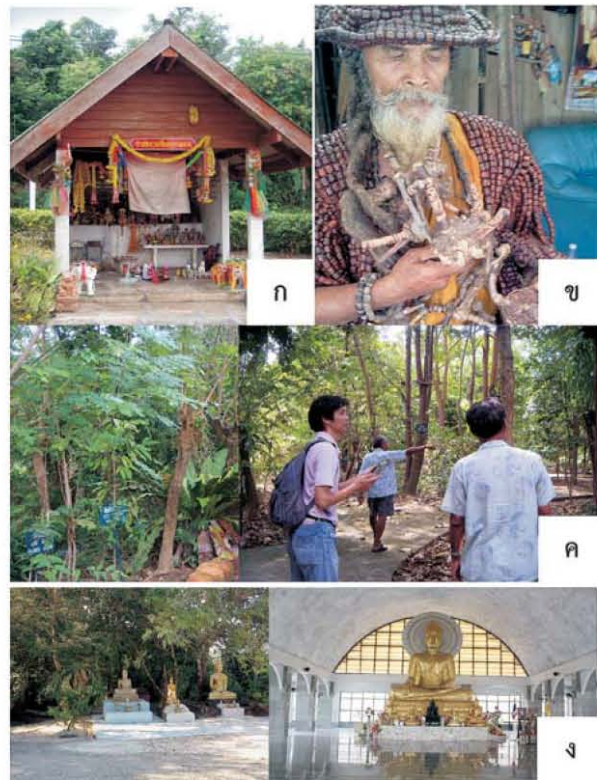
2.3 กลุ่มภูมิปัญญาด้านการจัดการป่า

2.3.1 ใช้ประวัติของเขาลูตาหลวงสร้าง
ความสัมพันธ์กับชุมชน โดยศาลหลวงเตี้ยพลูตาหลวง

2.3.2 ใช้ประโยชน์จากพืชกาฝาก เพื่อการ
อนุรักษ์เขาลูตาหลวง โดยฤๅษีกาฝาก

2.3.3 รู้คุณค่าจากทรัพยากรธรรมชาติ ด้าน
พืชสมุนไพร เพื่อการอนุรักษ์ โดยสวนสมุนไพร
พุดม

2.3.4 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างป่า วัด
และชุมชน โดยสำนักปฏิบัติธรรมเขาลูตาหลวง
(ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 กลุ่มภูมิปัญญาด้านการจัดการป่า
(ก. ศาลเตี้ยพลูตาหลวง ข. ฤๅษีกาฝาก
ค. สวนสมุนไพรพุดม และ ง. สำนักปฏิบัติธรรม
เขาลูตาหลวง)

สรุปและการอภิปรายผล

ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำรวจพบในพื้นที่ตำบลพลูตาหลวงประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ

1) ภูมิปัญญาด้านการเกษตร พบว่าปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการใช้พืชท้องถิ่นหรือวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาทำการหมัก เช่น ปุ๋ยน้ำหมักยอดโสมไทย และผลสับปะรดสุก ซึ่งปุ๋ยทั้งสองนี้กรมวิชาการเกษตรพบว่าจะมีปริมาณธาตุอาหารหลักและฮอร์โมนพืชที่จำเป็นเพียงพอ

2) ภูมิปัญญาด้านหอมสมุนไพร ของ ดร.อุดม ลอดหัวน ซึ่งมีตำรับยาสมุนไพรเกิดจากแนวคิดของตนเองนำมาปรับปรุงทำให้ตำรับยาสมุนไพรมีประสิทธิภาพในการรักษามากขึ้น อีกทั้งยังมีการรวบรวมนำพันธุ์สมุนไพรที่พบในเขาพลูตาหลวงมาอนุรักษ์ไว้

3) ภูมิปัญญาด้านการจัดการป่า โดยชุมชนจะใช้ภูมิปัญญาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างป่ากับชุมชนในด้านการใช้ประโยชน์ เช่น ศาลหลวงเดี่ยวพลูตาหลวง ถาชีก้าผาก และความสัมพันธ์ระหว่างป่า วัดและชุมชน โดยการจัดการในรูปแบบสำนักปฏิบัติธรรมฯ ลักษณะการจัดการป่าชุมชนในชนบทกรณีวัดป่า ความสอดคล้องกันดังกล่าวทำให้เกิดการอนุรักษ์ป่าขึ้นมา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามาใช้ประโยชน์ และอนุรักษ์ไปในตัว (จිරภา คำปินคำ และคณะ, 2553) ซึ่งภูมิปัญญาทั้งหมดนั้นสามารถพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศของตำบลพลูตาหลวงได้ ดังคำขวัญของตำบลพลูตาหลวงที่ว่า

สับปะรดโอท็อป	สนามกอล์ฟลือชื่อ
นามระบือสิริกิติ์	เรียงชิตภูเขาสวย
อุดมด้วยสมุนไพร	ศูนย์รวมใจหลวงพ่อเพชร

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในเขาพลูตาหลวง

2. การวิจัยครั้งนี้ สามารถต่อยอดการวิจัยได้ โดยจัดทำเส้นทางแนะนำการท่องเที่ยวไปยังบริเวณที่ทำการสำรวจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่สนับสนุนทุนวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2555

เอกสารอ้างอิง

จिरภา บัวทอง. (2557). เศรษฐกิจการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.tatreview-magazine.com>

จिरภา คำปินคำ และคณะ. (2553). โครงการแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าห้วยตองสดตามแนวพระราชดำริของชุมชนบ้านวังธารเทศบาลตำบลลวงเหนือ อำเภอตอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่ 1. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.ภาค).

ปราณี ดันตยานุบุตร. (2551). ภูมิปัญญาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

วนิดา ชื่นชื่น และคณะ. (2557). พัฒนาตำบลพลูตาหลวง จังหวัดชลบุรี ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. ก้าวทันโลกวิทยาศาสตร์, 14(2), 102-115.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2550). คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัทศรีเมืองการพิมพ์.

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดชลบุรี. (2555). แผนที่ท่องเที่ยวในตำบลพลูตาหลวง. กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย.

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2554). การท่องเที่ยวแรงแห่งกลางปีเสียด. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.fpo>.

go.th/FPO/index2.php?mod=Content
&file=contentview&contentID=CNT00
06267&categoryID=CAT0000146

องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง. (2555). แผน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาระจำปี พ.ศ.
2553-2557. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม
2557, จาก [http://www.plutaluang.go.
th/psao/](http://www.plutaluang.go.th/psao/).